

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้คือ กลุ่มตัวอย่าง รูปแบบการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้แก่ กลุ่มกำลังพลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนดของกระทรวงกลาโหม ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อ 5 มิถุนายน 2550 ห้วงปีงบประมาณ 2551-2555 ทั้งหมด 4 กลุ่ม จำนวน 35 คน ซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับครอบครัวในทศวรรษที่ผ่านมา ด้านของโครงการดังกล่าว กลุ่มแรกคือ ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน เป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากโครงการโดยตรงและเป็นกลุ่มที่ใกล้ชิดกับผู้เข้าร่วมโครงการมากที่สุด กลุ่มที่สองคือ ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบโครงการ กลุ่มนี้เป็นผู้นโยบายไปสู่การปฏิบัติ กลุ่มที่สามและกลุ่มสุดท้ายคือ ผู้เข้าร่วมโครงการและผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนแต่ยังไม่เข้าร่วมโครงการ คนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่สำคัญที่สุดเพราะการตัดสินใจของคนกลุ่มนี้จะเป็นดัชนีชี้วัด การดำเนินโครงการว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ จึงเลือกกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียดังกล่าว เป็นประชากรในการวิจัย

รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อค้นหาข้อมูลเชิงประจักษ์และข้อมูลแวดล้อมเกี่ยวกับการนำโครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนดของกระทรวงกลาโหมไปสู่การปฏิบัติ จากข้อมูลทางเอกสารของหน่วยราชการที่ปฏิบัติ และผู้เกี่ยวข้องโดยตรง โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสี่กลุ่มนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ แบบสำรวจเกี่ยวกับการทำงานและทัศนคติในด้านต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วนจาก ผนวก ก.-ง.

ผนวก ก. แบบสัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนตัว เป็นแบบสัมภาษณ์พื้นฐานความเกี่ยวข้องกับโครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด ของประชากร

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เชิงประสิทธิภาพ กระบวนการสื่อข้อความความพอเพียง และการบริหารทรัพยากรสนับสนุน และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการ ฯ จำนวน 11 ข้อ ได้แก่

1. ความเห็นเชิงประสิทธิภาพ	ข้อคำถามจำนวน 3 ข้อ
2. กระบวนการสื่อข้อความ	ข้อคำถามจำนวน 3 ข้อ
3. ความพอเพียงและการบริหารทรัพยากรสนับสนุน	ข้อคำถามจำนวน 3 ข้อ
4. ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการฯ	ข้อคำถามจำนวน 2 ข้อ
รวมข้อคำถาม	11 ข้อ

การสร้างข้อคำถามได้อาศัยตัวบ่งชี้ตามตารางต่อไปนี้

ลักษณะที่	ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	ตัวบ่งชี้	ข้อคำถาม
1	ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ลาออก	1. ผู้มาปฏิบัติงานแทน 2. สภาพแวดล้อมในที่ทำงาน 3. ผลงานโดยรวมของหน่วย	2.1 2.2 2.3
2	กระบวนการสื่อข้อความ	1. เข้าใจนโยบายชัดเจน 2. กิจกรรมที่ทำให้เข้าใจดีขึ้น 3. เครื่องมือสื่อสารขององค์กร	3.1 3.2 3.3
3	ความพอเพียงของทรัพยากรสนับสนุน	1. เวลา 2. คน 3. เครื่องมือและอุปกรณ์	4.1 4.2 4.3
4	ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการฯ	1. คุณสมบัติและเงื่อนไข 2. สิทธิประโยชน์	5.1 5.2

ผนวก ข. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบโครงการ

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนตัว เป็นแบบสัมภาษณ์พื้นฐานความเกี่ยวข้องกับโครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด ของประชากร

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ ความพอเพียงและการบริหารทรัพยากรสนับสนุน และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการ ฯ จำนวน 5 ข้อ ได้แก่

1. ความพอเพียงและการบริหารทรัพยากรสนับสนุน	ข้อคำถามจำนวน	3	ข้อ
2. ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการฯ	ข้อคำถามจำนวน	2	ข้อ
รวมข้อคำถาม		5	ข้อ

การสร้างข้อคำถามได้อาศัยตัวบ่งชี้ตามตารางต่อไปนี้

ลักษณะที่	ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	ตัวบ่งชี้	ข้อคำถาม
1	ความพอเพียงของทรัพยากรสนับสนุน	1. เวลา 2. คน 3. เครื่องมือและอุปกรณ์	2.1 2.2 2.3
2	ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการฯ	1. คุณสมบัติและเงื่อนไข 2. สิทธิประโยชน์	3.1 3.2

ผนวก ค. แบบสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมโครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนตัว เป็นแบบสัมภาษณ์พื้นฐานของการเข้าร่วมโครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด ของประชากร

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ กระบวนการสื่อข้อความ ความพอเพียงและการบริหารทรัพยากรสนับสนุน และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการ ฯ จำนวน 8 ข้อ ได้แก่

1. กระบวนการสื่อข้อความ	ข้อคำถามจำนวน	3	ข้อ
2. ความพอเพียงและการบริหารทรัพยากรสนับสนุน	ข้อคำถามจำนวน	3	ข้อ
3. ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการฯ	ข้อคำถามจำนวน	2	ข้อ
รวมข้อคำถาม		8	ข้อ

การสร้างข้อคำถามได้อาศัยตัวบ่งชี้ตามตารางต่อไปนี้

ลักษณะ ที่	ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	ตัวบ่งชี้	ข้อ คำถาม
1	กระบวนการสื่อข้อความ	1. เข้าใจนโยบายชัดเจน 2. กิจกรรมที่ทำให้เข้าใจดีขึ้น 3. เครื่องมือสื่อสารขององค์กร	2.1 2.2 2.3
2	ความพอเพียงของทรัพยากร สนับสนุน	1. เวลา 2. คน 3. เครื่องมือและอุปกรณ์	3.1 3.2 3.3
3	ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการฯ	1. คุณสมบัติและเงื่อนไข 2. สิทธิประโยชน์	4.1 4.2

ผนวก ง. แบบสัมภาษณ์ผู้มีคุณสมบัติครบถ้วน แต่ไม่เข้าร่วมโครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนตัว เป็นแบบสัมภาษณ์พื้นฐานผู้มีคุณสมบัติครบถ้วน แต่ไม่เข้าร่วมโครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด ของประชากร

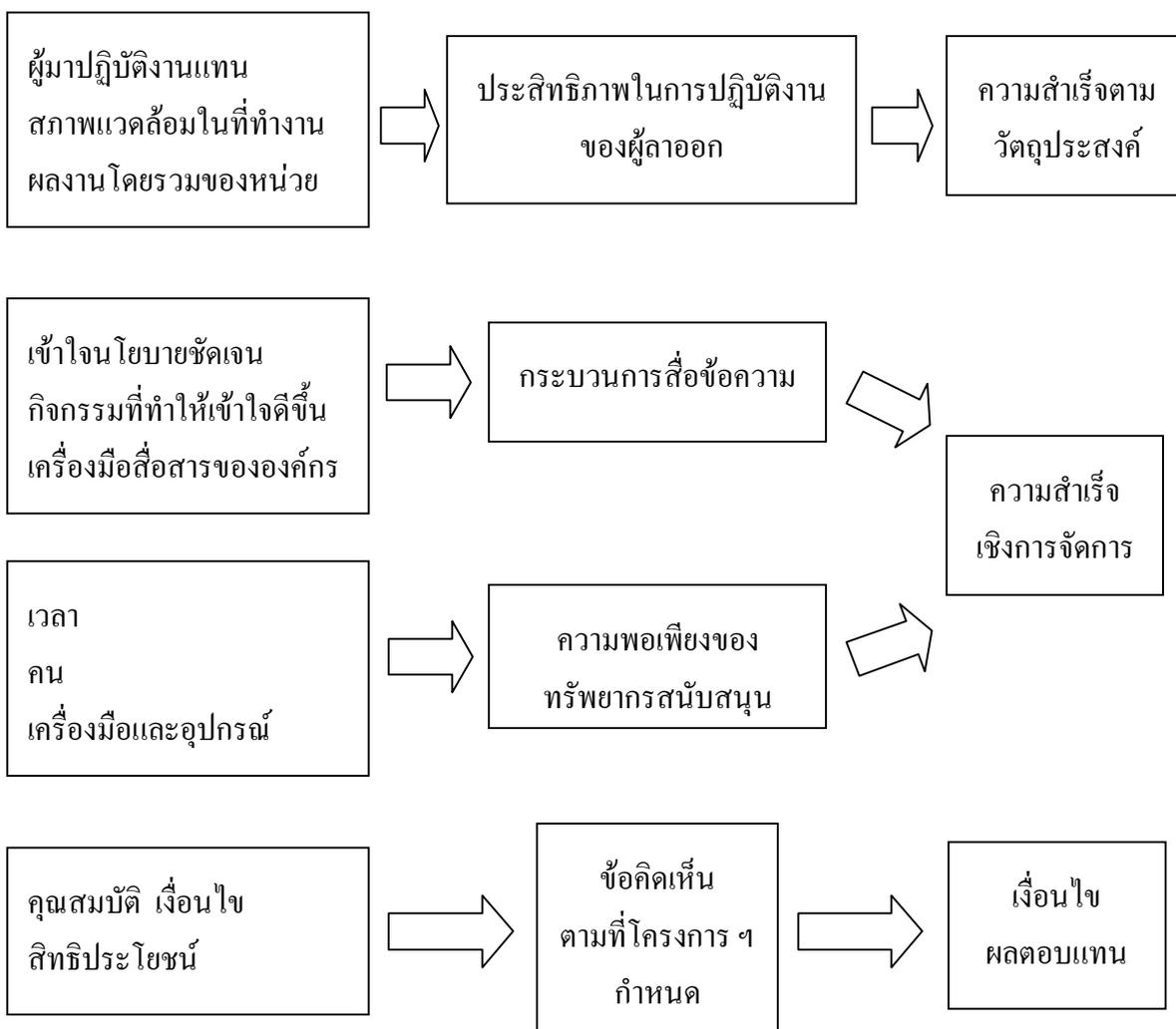
ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ กระบวนการสื่อข้อความ และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการฯ จำนวน 10 ข้อ ได้แก่

1. กระบวนการสื่อข้อความ	ข้อคำถามจำนวน 3 ข้อ
2. ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการฯ	ข้อคำถามจำนวน 2 ข้อ
รวมข้อคำถาม	5 ข้อ

การสร้างข้อความโต้ตอบด้วยตัวบ่งชี้ตามตารางต่อไปนี้

ลักษณะ ที่	ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	ตัวบ่งชี้	ข้อ คำถาม
1	กระบวนการสื่อข้อความ	1. เข้าใจนโยบายชัดเจน 2. กิจกรรมที่ทำให้เข้าใจดีขึ้น 3. เครื่องมือสื่อสารขององค์กร	2.1 2.2 2.3
2	ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการฯ	1. คุณสมบัติและเงื่อนไข 2. สิทธิประโยชน์	3.1 3.2

กรอบแนวคิดการสัมภาษณ์

ประสิทธิภาพของเครื่องมือ

ความแม่นยำ (Validity) ผู้วิจัยได้สร้างข้อคำถาม ของแบบสัมภาษณ์ เพื่อวัดผลการปฏิบัติ ในการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโครงการ และผ่านการพิจารณาความแม่นยำเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.เมธาวุฒิ พิรพรวิฑูร จาก คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พันเอก สุรเดช เฟื่องเจริญ รองเจ้ากรมกำลังพล กรมกำลังพลทหารบก และ พันเอก ชัชพล กนกกันท์ ผู้อำนวยการกองวิเคราะห์และประเมินค่า กรมกำลังพลทหารบก และได้รับคำแนะนำให้ เพิ่มรายละเอียดประกอบประเด็นคำถาม หัวข้อคุณสมบัติเงื่อนไขและสิทธิประโยชน์ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้นโดยระบุถึง คุณสมบัติเงื่อนไข หรือสิทธิประโยชน์ตามที่โครงการกำหนดไว้ เป็นรายชื่อ เพื่อเพิ่มความลึกของประเด็นพิจารณาในการตอบของผู้รับการสัมภาษณ์ และสะดวกต่อการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้ปรับปรุงคำถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ได้นำเครื่องมือซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม ทั้ง 4 หมวด ไปทดสอบกับผู้บังคับบัญชาระดับ หัวหน้าแผนก ของกองการเตรียมพล กรมกำลังพลทหารบก จำนวน 4 คน เพื่อหาข้อบกพร่องที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในแบบสัมภาษณ์ ในด้านความชัดเจนของข้อคำถาม ลำดับ หรือ ถ้อยคำที่ใช้ หลังจากนั้น ได้นำแบบสัมภาษณ์มาตรวจ พบข้อคำถามบางข้อที่จำเป็นต้องใช้ศัพท์ทางวิชาการ ผู้ตอบตีความหมายได้หลายประการเกิดความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน ได้แก่ คำถามที่ระบุถึงความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน, กิจกรรมต่างๆที่มีส่วนช่วยทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจดีขึ้น และสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน จึงได้พิจารณาและแก้ไขข้อบกพร่องที่พบจากการทดสอบโดยปรับปรุงข้อคำถามบางตอนให้กระชับรัดกุมขึ้นรวมทั้งแก้ไขถ้อยคำที่ใช้ให้ชัดเจนขึ้น และแสดงตัวอย่างประกอบคำถามเหล่านั้น เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน และความสะดวกในการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจ นำไปวิเคราะห์ ด้วยการแยกคำตอบที่มีลักษณะเดียวกันรวมไว้ด้วยกัน เพื่อแบ่งคำตอบที่หลากหลายออกเป็นกลุ่ม ๆ แล้วคำนวณหาค่าความถี่เป็นค่าร้อยละ เพื่อตีความหมาย ของคำตอบที่ได้รับต่อไป